

Nr 122.

Av herr **Back**, om viss omläggning av hälsovårdsnämndernas å landet befogenheter och åligganden.

I hälsovårdsstadgans 10 och 45 §§, mom. 5, är stadgat, att »hälsovårdsnämnd äger, då så anses nödigt, taga prov för undersökning av födoämne, avsett till försäljning, vare sig detta förefinnes å ställe inom hälsovårdsområdet eller å sådant ställe utom detsamma, varifrån det plägar till försäljning dit införas».

Ifrågavarande bestämmelse torde vid tiden för stadgans tillkomst ha varit av behovet påkallad, enär ett stort antal landskommuner saknade särskild hälsovårdsnämnd. I och med 1935 års bestämmelser angående skyldighet för kommuner med ett befolkningstal överstigande 3,000 att utse särskilda hälsovårdsnämnder, torde bestämmelsen i 45 §, mom. 5, tarva en revision, som avsevärt inskränker landskommunernas möjlighet att tillämpa bestämmelsen i dess nuvarande omfattning. I stället synes det vara på sin plats, att statsmakterna besluta tillföra hälsovårdsstadgan nya bestämmelser, genom vilka alla hälsovårdsnämnder i riket bringas att inom sina resp. områden effektivisera hälsovårdsarbetet i sådan omfattning, att vissa hälsovårdsnämnder sakna anledning företaga undersökningar av födoämnen, speciellt mjölk, inom andras områden.

För kommuner av industriell karaktär har tillförseln av mjölk framskapat ett kontrollarbete av betydande omfattning och till stora kostnader för dem. I förortskömmunerna intill huvudstaden ha hälsovårdsnämnderna utsträckt sin verksamhet till att förutom fetthalt- och renlighetsprov jämväl omfatta även en bakteriologisk undersökning av mjölken. Och därvid har man av intresse för en allsidig kontrollverksamhet icke låtit sig nöjas med att vid mejerierna taga prov, utan då dessa krävt en mera individuell undersökning företagit resor till ladugårdarna inom hela mjölktilförselräjongen. Solna kommuns hälsovårdsnämnd har sålunda under utnyttjande av bestämmelsen i hälsovårdsstadgan 45 §, mom. 5, undersökt kreatursuppsättningen i ett stort antal ladugårdar inom såväl Stockholms som Uppsala län. De fakta, som därvid uppdagats, ha varit en sporre till fortsatt verksamhet, i det att sjuka kreatur i stor omfattning ingått i ladugårdarnas kreatursbesättning. Av under år 1934 undersökta 816 kor voro icke mindre än 111 sjuka. Under åren 1929—1934 upptäcktes bland de undersökta korna 9 st. med juvertuberkulos.

Som exempel på kostnaderna i Solna kommun för posten Mjölks- och annan matvarukontroll samt vattenundersökningar må följande meddelas:

	Anslag enligt stat: Förbrukat belopp:	
År 1931	1,500: —	8,090: 31
» 1932	3,000: —	5,742: 75
» 1933	3,000: —	5,106: 20
» 1934	2,000: —	4,265: 85

Dessa av Solna kommun utbetalade summor utgöra i själva verket en tribut till sanering av kreatursbeståndet utom kommunen och ha förorsakats bl. a. därav, att meddelanden till hälsovårdsnämnder å annan ort ej lett till något resultat. Dessa kostnader kunna icke vara i överensstämmelse med en i övrigt kommunal verksamhet, om man lägger § 3 i kommunallagen för landet till grund för bedömandet av dessa frågor. Hälsovårdsstadgans i § 45, mom. 5, intagna bestämmelser upphäva ju till avsevärd del kommunallagens innehåll.

Det riktiga vore, att hälsovårdsnämnderna helt stannade inom hälsovårdsområdet med sin verksamhet och vid upptäckter av otillbörliga förhållanden rörande från annat håll införda livsmedel meddelade detta till vederbörande hälsovårdsnämnder, vilka i dylika fall hade ovillkorlig skyldighet att avhjälpa påvisade missförhållanden. Endast för områden, som ännu sakna särskilda hälsovårdsnämnder, skulle ett ingripande från annan kommun kunna anses påkallat.

I detta sammanhang må det tillåtas att hävda den uppfattningen att en rationell kontroll av matvaror, speciellt mjölk, borde avlyftas från de kommunala organen och helt överföras på för detta ändamål särskilt inrättade organ under landstingen eller staten. En effektiv och rationell ordning på detta betydelsefulla arbetsfält torde utan tvivel behöva läggas på en bredare bas än den nuvarande.

Då emellertid lösningen av detta problem, därest statsmakterna ägnade saken positiv uppmärksamhet, skulle taga lång tid i anspråk, torde för närvarande den nuvarande ordningen kunna tjäna sina syften relativt tillfredsställande, om vissa praktiska ändringar kunde vinnas.

Med stöd av ovan anförda får undertecknad vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa dels om sådan ändring av hälsovårdsstadgan att hälsovårdsnämndernas å landet befogenhet att utöva kontroll av livsmedelsproduktionen inom andra kommuners hälsovårdsområden måtte inskränkas till områden, som sakna särskilda hälsovårdsnämnder, dels att bestämmelser måtte tilläggas hälsovårdsstadgan, varigenom hälsovårdsnämnd, som underkäntas om missförhållanden rörande inom dess område producerad mjölk och andra matvaror, ålägges inskrida till undanröjande av påvisade brister.

Stockholm den 15 januari 1936.

Johannes Back.